

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: wtorek, 19, styczeń 2021 10:01

Małgorzata Orłowska

Odsłony: 3562

Przygotowanie, koordynacja i tworzenie warunków do rewitalizacji jest zadaniem własnym, ale nieobowiązkowym gminy. Jednak zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z 9 października 2015, od roku 2024 aby urzeczywistniając zmiany na lepsze w tym obszarze należy opracować GPR – dokument, który zawiera mapę drogową dla całego obszaru rewitalizacji.

W kontekście nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, której pierwsze konkursy będą znane już w 2021 roku, a także powiązaniem finansowania zewnętrznego gmin z dokumentami strategicznymi – czas na opracowanie GPR zaczyna się kurczyć. Dlatego tak istotne jest, aby prace rozpocząć natychmiast i dobrze zaplanować wszystkie cele strategiczne. Dokumenty gminne muszą być ze sobą powiązane i wykazać należy bezpośrednie korelacje między nimi. Powiązać należy więc plany strategiczne JST z dokumentami dotyczącymi gospodarki przestrzennej, między innymi z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Rewitalizacja to dosłownie przywrócenie do życia (łac. re + vita – ożywienie, przywrócenie do życia). W kontekście przestrzeni miejskiej, rewitalizacja to zintegrowane, wielowątkowe działania, mające na celu podniesienie jakości życia obszarów zdegradowanych. Rewitalizacja to nie tylko remonty, techniczne usprawnianie przestrzeni, ale także praca z mieszkańcami. Pomimo tego, że remonty budynków są najbardziej spektakularne i widoczne, to kluczowe znaczenie ma integracja działań „twardych” (usprawnienia z zakresu infrastruktury technicznej, remonty) i „miękkich” – praca ze społecznością lokalną, programy aktywizujące, edukacyjne, stwarzające możliwość rozwoju kapitału ludzkiego. Gminny Program Rewitalizacji pokazuje, jak w założonej perspektywie rozwiązać problemy obszaru i społeczności lokalnej lub jak w znaczący sposób zmniejszyć ich skalę.

Gminny program rewitalizacji nie jest narzędziem nowym. Jego założenia i procedura opracowywania oraz wdrażania zostały omówione w Ustawie o rewitalizacji, która w początkowej fazie obowiązywania zaktywizowała samorządy do przygotowywania odpowiednich programów, pozostawiając możliwość wyboru pomiędzy Lokalnym Programem Rewitalizacji, Programem Rewitalizacji i Gminnym Programem Rewitalizacji.

W Raporcie o stanie polskich miast (Rewitalizacja), przygotowanym przez Obserwatorium Polityki Miejskiej, przedstawiono wyniki badania gmin miejskich i miejsko wiejskich wpisanych do rejestrów wojewódzkich, jako posiadających programy rewitalizacji. Na koniec lipca 2018 r. program rewitalizacji miało 75,1% polskich miast, a na koniec grudnia 2018 r. – 81%. W badaniu stwierdzono, że dominującym rodzajem dokumentu były Lokalne Programy Rewitalizacji, stanowiące około 75% wszystkich dokumentów. Większość tych dokumentów powstała po uchwaleniu ustawy o rewitalizacji (2015). W raporcie stwierdzono zarówno pozytywne aspekty jak i deficyty w działaniach podejmowanych w obszarze rewitalizacji. Po stronie deficytów wspomnieć należy: błędne traktowanie jako całościowego narzędzia do rozwiązywania problemów miast kurczących się, będących w głębokim kryzysie, brak podejścia partnerskiego do rewitalizacji czy koncentrację na centrach miast. Po stronie pozytywnych aspektów wskazać należy przekrojowy argument – wzrostu zainteresowania rewitalizacją, prowadzący do wielowarstwowego wzrostu jakości życia mieszkańców poszczególnych obszarów, ale także wymianę dobrych praktyk i możliwości pozyskiwania środków unijnych.

W początkowym okresie po uchwaleniu Ustawy o rewitalizacji (2015) zainteresowanie kompleksowym Gminnym Programem Rewitalizacji było znikome, ze względu na dość odległą perspektywę (do roku 2023) konieczności stosowania tego rozwiązania oraz dość sformalizowaną procedurę wdrażania GPR. Formalizacja ta ma jednak na celu zapobieganie diagnozowanym wcześniej deficytom, wzmacnianiu

Kategoria: Rozwój i fundusze

Opublikowano: wtorek, 19, styczeń 2021 10:01

Małgorzata Orłowska

Odsłony: 3562

---

partnerstwa, zapewnienia jakości i większej efektywności. GPR ma charakter strategii, służącej określeniu konkretnych kierunków działań, skutecznej koordynacji, a także realizacji zadań i działań o charakterze przestrzennym, społecznym oraz gospodarczym i sposobów ich monitorowania przy jednoczesnym uwzględnieniu opinii interesariuszy. Gminny program rewitalizacji nie jest aktem prawa miejscowego, aczkolwiek stanowi warunek niezbędny do uchwalenia przez gminę aktów prawa miejscowego będących jego aktami wykonawczymi. Ze względu na zbliżającą się perspektywę graniczną wdrażania GPR (2024) oraz z uwagi na kompleksowość podejścia, zakłada się rosnące zainteresowanie Gminnym Programem Rewitalizacji w najbliższym czasie.

Podkreślić należy, że w zmieniającej się perspektywie finansowej UE 2021-2027, wiele strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju lokalnego wymaga aktualizacji. Gminne Programy Rewitalizacji są dokumentami o co najmniej kilkuletniej perspektywie, sama procedura ich tworzenia ze względu na wzmocnienie znaczenia partycypacji i podniesienie wymogów jakościowych tychże dokumentów, trwa kilka miesięcy. Dlatego można uznać, że czas przejściowy na realizowanie działań rewitalizacyjnych w oparciu o inne narzędzia się kończy, a GPR trzeba się przyjrzeć z nowej perspektywy (konieczności i efektywności) i w nowej perspektywie (finansowej UE).

Autorka tekstu: Irma Kuznetsova, Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju